

UNIVERSUL LITERAR

<p>ABONAMENTUL LEI 2,60 ANUAL Abonamentele se fac numai pe un an.</p>	<p>COLABORATORII ACESTUI NUMĂR V. Mostugean, C. Scurtu, I. Foti, S. Hortopan, Ana Codreanu, N. Ține, C. Biulej, N. Pora, L. Rebreanu, etc.</p>	<p>ANUNCIURI Linia pe pagina 7 și 8 — BANI 20 —</p>
--	---	--

Intrarea în Ierusalim a lui Isus Christos.

Ecourile săptămânei

Artiștii noștri

DUMINECA FLORIILOR

Odată cu înverzirea crângului, cu reînvierea firei care își leapădă giulgiul de zăpadă spre a se împodobii cu flori, sosește și marea zi a creștinătății salutate de concertele de pasări și de osanalele milioaneilor de credincioși.

Pentru toți acei cari poartă în suflet sublima religie a blândului Christos, religia simțimentelor, întemeiată pe iubire, zilele acestea sunt zile de reculegere și pietate.

Clopotele ce sună, rugăciunile ce se înalță scormonesc adânc sufletele noastre și ne fac să ne gândim mai mult ca orî cînd la aceia care acum douăzeci de veacuri s'a răs-vrătit contra corupției, a lăfărniciei și cruzimelor omenești și a căutat să întemeieze, cu sacrificiul vieții sale, domnia adevărului și a dragostei printre oameni.

Azi, Floriile, Isus și-a făcut intrarea triumfală în Ierusalim.

Colca-i era presărată de ramurile rupte de pe copaci de uluțele entuziasmate, cari umpleau văzduhul de strigătele lor de bucurie: Osana Fiul lui David, binecuvântat este cel ce vine în numele Domnului, Osana în cele de sus.

Primul act realizat de Isus a fost un act de asanare. El a curățat sanctuarul de cămătar și speculanți gonindu-i cu biciul, căci ei transformaseră casa Domnului în peșteră de tâlhari.

Și continuându-și activitatea fără sărbătoare, Isus și-a văzut de pe muntele Golgota, unde a fost răstignit de răutatea omenească, realizarea operii sale divine.

S'a întemeiat religia creștină zămislită cu sângele lui Christos și a miilor de martiri cari s'au sacrificat pentru noua credință.

+

Dar sămburele răului n'a pierit din sânul omenirii. Religia sublimă a lui Christos s'a transformat în uncealtă de speculă, și chiar de crimă. Cei cari erau meștri să propage mai departe preceptele salutare ale lui Isus, uitând că Mântuitorul a intrat în Ierusalim pe asin, în picioarele goale, s'au învolozat cu mătăsuri și califele. Cu cât de umil era Isus, cu atât de temerari au devenit ei, și au transformat înalta lor menire într'un mijloc de satisfacere a celorlaltor joshice ambiționi. Au uitat că Isus se hrănea cu spice de grâu, culese pe drum, și, în loc să-și umple sufletele cu spiritul divin al sacrificiului de sine, al abnegațieii desăvârșite, și-aă unptul stomacurile cu producțiile cele mai delicioase ale artelor culinare și vilicole. În primii ani ai creștinătății nu existau catedralele falnice de azi. Creștinii se rugau prin subterane. Dar, în sufletul fiecărui creștin ezista biserică lui Christos. Catedralele de acum sunt frecventate de capete încoronate cari se închină cu smerenie. Dar asta nu împiedică pe puternicii lumii să asuprească, să schingiuiască și să-și așeze tronul pe mormane de cadavre omenești. Dacă îți va cere cinera haina, a zis Christos, dă-i și cămășa. În locul acestui precept creștinesc și altruist se răsfată preluindem cel mai grozav egoism. Oamenii, uitând de înecătmintele dumnezeiești, au întemeiat religia interesului pe care îl adoră mai presus de dreptate, de adevăr, de conștiință și de Christos. Nu știu, zău, ce figură am face dacă Isus s'ar cobori pentru a dona oară din cerșurii și ne-ar întreba: ce ați făcut din religia mea? Am rămâne, firește, foarte încurcați și n'am avea nimic de zis dacă și-ar lua biciul cu care a curățat sanctuarul din Ierusalim.

+

D-soara ANA LUCA de la Teatrul Național, în „Notarul”.

Sunt cinci ani, nu poate să fie mai mult. Maestrul Nottara, profesor la Conservator pentru cursul de declamație și artă dramatică, își încheia anul scolastic cu o producție dată de elevii absolvenți, la Teatrul Național. Se reprezenta *Flibustierul* lui Jean Richpin, dramă lirică tradusă în românește sub titlul de *Vânturătorii mărilor*, sub un nume care explică mai lămurit mulțimii care poate nu știa semnificațiunea cuvântului flibustier. Printre interpreți, era și tânăra d-soară Ana Luca, al cărei portret îl dăm aci mai sus.

Absolvenții școlii de declamație, sub călăuzirea pricepută a maestrului lor, se întreceau, care de care, să zică cât mai bine versurile delicatei piese a lui Richpin. Și le ziseră cu bun succes. Dar, în pieiada care atunci încheia școala pentru a-și deschide cărarea lungă a scenei publice, mărginită de urcusuri și de prăpăstii, d-soara Ana Luca se distinse mai pre sus prin inteligența și căldura cu care recită rolul dificil al Mariane. Spectatorii producției aplaudară încântați, iar în sală se șoptea:

— Iată, iată viitoarea interpretă a dramelor în care sentimentul vibrează, în care patina adâncă zgudue sufletul, înadându-l cu căldura unei puternice dar și simpatice emoțiuni.

Și ce s'a șoptit atunci în sală, se repetă azi în gura mare de publicul care frecventează reprezentațiile teatrale, confirmând succesele anunțate acum cinci ani de absolvența Conservatorului, devenită azi artistă

Viața-i trecătoare. Bunurile și comorile lumesci nu le putem lua cu noi în mormant. Mai domol cu lupla fratricidă de toate zilele. Mai domol cu prigonirile, cu nedreptățile într'un cuvânt cu practica religiei interesului.

Și în aceste zile mari cari ne al mintesc de preceptele lui Isus, de sacrificiul lui pentru binele Omenirii, să ne curățim sufletele de patimi înșositoare și să ne îndreptăm privirile sus, cât de sus, în zărite

distinsă, precum eri a fost elevă distinsă.

Cu ocazia reprezentării piesei d-lui Goga s'a vorbit mult de talentul remarcabil al d-soarei Ana Luca. Și, într'adevăr, d-soara Ana Luca are în soția notarului o creațiune minunată.

Rolul acesta atât de dificil, d-soara Ana Luca îl îndeplinește cu o naturală desăvârșită, contribuind mult la succesul piesei. Ar fi de dorit ca rolurile mai principale la teatru să nu fie monopolizate în cercul restrâns al celor privilegiați. E păcat și dărnător progresului teatral ca talente reale, cum e d-soara Ana Luca, să rămână în umbră și să nu li se dea ocazia de a se manifesta. Scriind aceste rânduri, îmi aduc aminte de greutățile ce le-au întâmpinat la începuturile carierei lor artiștii de valoare d-nelor Voiculescu, Sturza și Giurgea, cari, după propriile lor mărturisiri, au trecut prin multe momente de des-nădejde din cauza piedicelor ce le puneau în cale ambiția și vanitatea altora. Dublarea rolurilor ar fi de sigur sistemul cel mai bun pentru ca talentele să se poată dezvolta mai repede. Cu medul acesta, nu numai că s'ar pune capăt nedreptății, dar și piesele ar dobândi un noț interes din punctul de vedere al interpretării. Dublarea rolurilor ar mai fi un motiv puternic de emulație printre artiști, iar pentru public un mijloc de comparație a talentului interpretilor aceluiaș rol.

C. Scartu

EPIGRAMA

Dirigitorilor unei reviste care jocrăște pe scriitori fără cate sub iscălitura A sau B, sau C.

Nu-i o recenzie cu nume-întreg; Semnați c'o literă a alfabetului, iar cel ce v'dă A., B., sau C. n'fleg Ușor că-i litera... analfabetului.

S'a bătut o nouă medalie Grele vremuri, mai fătate. Noi — cei drepi — am apucat. Azi medalia se bate, în locu-ului decorat.

Const. Răuleț.

DIN ALTĂ ȚARA

de N. PORA

Dumărea se întinde albă în ceață, ca o dungă nesfârșită prin care vaporul își taie o părtie, lăsând în urmă talazuri negricioase.

De o parte și de alta rariști de sălcii respiră dealungul țărurilor o plasă cenușie prin care se străvede plumburiul cerului.

Se înserează repede.

După un cot mare apa ciocotește într'un loc unde bate spre mal și ceva mai departe se zărește o îngrămădeală neagră, prin care licăresc lumini sfioase.

Am ajuns. O îngrămădire de căsuții urâte, acoperite cu paie și cu stuf și ceva mai încolo, câteva case mai arătoase — iată comuna Me-hongbin.

După acostare scobor în port, adică pășese pe o scândură întinsă peste câțiva pari, bătută în mal și sar pe uscat.

Întru în „Casa Vămei” — ghimiclie puturoasă, a cărei singură ferastră are două ochiuri de țiplă, ce sbârniesc când deschid ușa.

O masă de lemn, învâlită cu o gazetă, mănjită cu cerneală, — o poliță atârnată în perete și plină de jerpelituri soioase — dosarele portului, o sobă pe jumătate dărâmată în care sfărăie două lemne ude, și o fumărie, prin care abia zărește la lumina unei lămpi, spânzurata de tavan, un chip al lui Vodă, d'acum cincizeci de ani.

La masă, unu negricios, cărunț, cu privirea cruntă, scrie de zor într'un registru. Altul mai tânăr, răzimat de sobă, își răsucesce într'una mustața cu sfărcurile încovoiate, uitându-se chiorăș la cel de la masă. Parcă-i un câine gata să muște.

Pe un scaun, fără spătar, stă, cu șapca pe ceafă, sergentul pichetului — un flăcău roșcat, cu o uitătură și reată — trăgând din răspuțeri dintr'o țigare ofticioasă.

— I-s gata hârțiile! — rosti omul, dela vapor, venit cu mine.

— Ai isprăvit odată dom'le? — se răsti la bătrân, cel de lângă sobă, frecându-și mâinile mulțumit, făcând cu ochiul sergentului care se uita câine-câinește la cel de la masă.

În sfârșit rosti ceva și bătrânul și vorbind pripit mustățile și faveritele cărunte se desfăcea, lăsând să se vadă niște colți negri, afumați de tutun.

— Dumneata să nū t'amestec, unde nu-ți fierbe oala! Vezi mai bine c'o să dărâmi soba, pe care o s'o duci în cărcă...

— Las s'o dărâm! Barem cu atât să mă răzbum de tot ce îndur aici! Și la urma urmelor, fac ce-mi place...

Cei trei își urmară sporovăiala înainte, și din vorba lor înțeleg că tustrei sunt oameni cu greutate, prin partea locului...

Iar omul dela vapor mă dumi-rește deplin:

— Al dela masă e vameșul, cel de lângă sobă, de vorbește răspicat, e domnu inspector, iar sergentul e șeful pichetului — autoritățile d'acii! — încheie, dând din umeri și iese uitându-se la oi.

Vameșul a isprăvit. Cei alții nu mai arănesc o iotă.

Mă înecați fumul și dați să ies, când s'apropie vameșul:

— Dumneata, ce pottești?

— Am venit să văd...

— Iu! Iu! vorba din gură:

— A, domnu doct'or! Toema ne bătu telegramă, mai dințorea, c'o să venim... Da, la noi nu-i cine știe ce... Toate merg bine. Nu las eu să intre pustia în țară! Io tmî fac datoria, nu clumesc!

Și fusi cu futelesuri, de parcă ar fi vrut să zică: „Da, alții nu-s ca mine!”

Îl lăsați să creadă ce-o potfi, ră-mânând bun doct'or, pentru el...

Futurismul

F. T. MARINETTI

Am primit la redacție două volume: unul de 225 pagini intitulat „Zang Tumb Tumb” și altul de 500 pagini, urmat de 51 reproducțiuni de desene și sculpturi.

Primul ne arată literatura futuristă, cel d'al doilea arta desenului și a sculpturii futuriste.

Ce vor ele? În rezumat vor atâta: în literatură, libertatea cuvintului, cu suprimarea gramaticii și mai cu seamă a sintaxii, cu suprimarea și a punctuației; în arta picturii și a sculpturii, suprimarea desenului. În locul lor, se va pune mișcarea, și mai ales iuțeala înfrigurată, exprimată printr'un substantiv neînsoțit de adiective sau adverbe, ci redus cât mai mult la un simplu sunet: *bum*, ca să arăți războiul; *tronc*, ca să arăți o cădere, *hodoronc-tronc* ca să arăți cugetarea înaltă, simțirea adâncă, poezia și filosofia literaturii futuriste.

În artă, vor... vor bazaconii care să deștepte impresiunea mișcării și iar a mișcării. De aceea artistul lor plastic Boccioni, își închină volumul său de 500 pagini, urmat de 51 de reproducțiuni, „geniului și mușchilor confrăților săi”, geniului care supri-

mă gramatica, adică ordinea cugătării, geniului care suprimă desenul, reprezentăția formelor reale, și mușchilor prin puterea cărora el simte ceva, simte arta.

Primul volum „Zang Tumb Tumb” al cărui titlu noi l'am tradus cu „Hodoronc-tronc” mai potrivit cu auzul românesc, poartă firma lui F. T. Marinetti, directorul mișcării fu-

BOCCIONI, pictor futurist Cap + casă + lumină

turistă, și e plin de sunete și răsunețe care reprezintă, nu numai fără sintaxă dar chiar și fără substantive, războiul și alte evenimente care agită omenirea. Și aceste bucăți literare — numite așa, doar pentru că sunt scrise cu litere — directorul mișcării futuriste le-a declamat în diferite orașe ale Europei: Paris, Berlin, Londra, Roma, etc. Se înțelege că va veni să le declame și'n București la noi.

Pân'atunci, recomandăm atențiunii lectorilor volumele apărute. Cine însă nu cunoaște italienește și franțu-

zește, limbile în care Marinetti și următorii doctrinei lui, vre-o 20 la număr, își scriu producțiunile, își vor putea face o idee de arta cea nouă, citind operele lui Aurel Gablescu și D'al Ocrin din Craiova, precum și ale minunatului Minulescu, din București, căci avem și noi futuriști noștri.

Iată, totuși, și un fragment din volumul genialului Marinetti asupra unui subiect care ne interesează de aproape:

„Mobilizare

17 Septembrie mobilizare comerț circulațiune mărfuri întrerupte granița Mării negre Dună-re Brăila Galați închise.

BOCCIONI. — Expansiunea spiralică a mușchilor în mișcare.

luate în stăpânire de armată drumuri de fier + transporturi care caț bivoli boi măgari + populațiune + recoltă 1912 + vite + arături 1913

Strigăte

Mir Miiuir

Mir Mir Mir

Neufreieprese Precessse

Mir Miiuirprecessse

Credem că ajunge atâta

SEVERINI. — Tren într'un peisagiu

Intovărășit de el mă dusei la un han, pe care mi-l lăuda: Cel mai fain hotel, din țarg' și nu-i tăcea gurița de loc. Aflai, astfel, că și el e tot din Capitală, că nu-i provincial, doamne ferește. Iar că a trebuit să vie aici de nevoie, casă grea, o dreaie de copii și greutăți și boclucuri.

Am zis doamne ajută! când am rămas înjur că nicam de oste-neală.

M'a deșteptat, a doua zi, soarele ce-mi bătea în ochi, că nici stururi la ferăști, n'avea odaia celui mai bun otel... În aceeași vreme niste bocănituri îndesate, în ușa mă vestită că „Premarele” e la cărciumă și că m'așteaptă.

Cărciuma gome de lunc, ca'n zi de sârbătoare. Toată-i plină, ochi, și până și sub sopronul din față s'au întins mese. O gălgie și

hohote răgușite, sticle și pahare ciocnite și un fum puturos de lula amestecat cu o duioare de haine murdare și de piele nospălată. În-rosul acela caracteristic al ghotei, înăbuselei de basamoc și usturoi, mă isbi de la intrare.

Aplecați pe mese, uși lângă uși, cu căciuțele în cap, vorbește tare, teț de odată, dau din cap din înăbuț, păfâind din lulele.

NOUA SERIE A
MARILOR Premii **Ziarul UNIVERSUL**
 și valoroaselor

abonaților săi la tragerea din luna Maiu 1914:

Lei 5.000 Lei
 IN BOKURI COMUNALE 4% CU CUPONUL DE NOEMBRIE 1914

Un elegant **DORMITOR** de **BRONZ**

de mare valoare, al 11-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandat depozit de mobile de fier și bronz „INDUSTRIA METALICA MARCU”, Bulevardul Elisabeta No. 8, București

UN ELEGANT PAT PENTRU COPIL

cu împletitură de sârmă și somieră, cumpărat tot dela „INDUSTRIA METALICA MARCU”

JUMATATE GARNITURA MOBILA

pentru salon, de bambu, compusă din: 1 canapea, 2 fotolii și 4 scaune elegant tapitate

O oglindă venețiană de cristal. — Una etajeră elegantă de bambu

Un euer de bambu cu oglindă **DE CRISTAL, PENTRU ANTREU**

Toate acestea cumpărate dela marele magazin de mobilat MARCO DATTELKREMER, strada Carol No. 62, București

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn MAREN V. GANEA, șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și strada Șerbănică No. 10. — Sucursala: Calea Victoriei No. 107.

UNA FRUCTIERA de metal alb argintat, cu trei etajere de cristal, foarte elegantă.

UNA TAVA de acelaș metal, garantat că nu înegrește, împreună cu șase pahare moderne pentru ceai.

UN SERVICIU de scris pentru birou, de metal alb fin argintat, având două călimări de cristal fin șlefuite.

UN SERVICIU de dessert, având 12 cuțite cu mâner de os, montate pe un suport foarte elegant.

UN COȘULET de metal alb fin argintat, pentru cărți de vizită, model nou, foarte elegant.

UN SERVICIU pentru copil, compus dintr-o ceașcă de cafea cu lapte cu suportul său și o linguriță, toate plasate într-o cutie frumoasă, căptușită cu mătase albă.

Toate aceste obiecte sunt furnizate de către marele magazin de bijuterii, ceasornice și argintărie, Frații A. & I. Rollet, strada Carol 50, Etaj, București.

UN GRAMOFON foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de metal și fin nichelat, cu 6 plăci duble, adică 12 cântece.

UN FLAUT DE ABANOS, cu 12 clape, într-o cutie fină căptușită cu catifea.

UNA VIORA FINĂ cu arcuș și accesorii de rezervă.

Toate aceste cumpărate de la Marele Magazin de muzică Jean Feder, București, calea Victoriei 54, Furnisorul Curței Regale.

UNA MADOLINA italiană, de palisandru, ornamentată, cu toacă prelungită, specială pentru concert.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICA cu două rânduri, cu 19 clape și 4 basuri, burduful dublu, cu colțuri de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică „La Harpa”, București, strada Coteț No. 5.

UNA BICICLETA ELEGANTĂ «SPORT» cu roata liberă și fără automată prin contrapedalare.

UNA PUȘCA de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel, «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această pușcă are 4 săvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate strebiunța atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum.

UNA CARABINA semi-automată de mare precizie «Pieper» cu tirul garantat precis.

UN REVOLVER SISTEMATIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete B. D. Zemann, furnisorul Curței Regale, calea Victoriei 44, București.

O ELEGANTĂ JARDINIERA oxidată.

UN ELEGANT PORT-VISIT aurit înăuntru, furnizate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, bulev. Elisabeta 6 bis, București

MMMM Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din cărțile ce apar la

6 LINGURITE cumpărate dela marele magazin de bijuterie și ceasornicarie Schmidt și Străduț, calea Victoriei 53.

SERVICIU PENTRU DULCEATA pentru 6 persoane compus din 6 pahare cu raporturile lor de argint de China.

1 CHISEA.

1 TAVA MAJOLICA CU NICHEL.

1 SERVICIU PENTRU OTET ȘI UNTDELEMN de argint de China și cristal.

1 BASTON de lemn fin înegrit cu argint.

Toate acestea furnizate dela marele magazin de bijuterie și ceasornicarie Schmidt și Străduț, calea Victoriei 53.

UN CEASORNIC DE PERETE, de lemn sculptat, cu cuc, cântând la ore și jumătăți.

1 BRĂȚARA CU CEASORNIC, pentru damă, formă modernă de argint mărțat de Stat.

UN PORTZIGARET DE ARGINT veritabil, mărțat de Stat.

6 LINGURITE, CRISTOFLE, frumoase argintate și aurite, cu cutia lor tapisată.

Cumpărate dela „Ceasornicaria Cotte”, magazin de încredere.

UN PATHEFON din renumita fabrică Pathé Freres Paris, cântă fără ace, fără pavilion și cu diafragma de concert și 12 cântece, 6 plăci, 30 cm., 12 plăci cântate de celebrii artiști Caruso, Titta Rufro, Slezacek, Galvamy, Bellincioni și Muzica Gărzii republicane, cumpărate dela depozitul Pathéfonului din București, calea Victoriei No. 107, cea mai mare casă în această branșă.

1 BAROMETRU DE PRECIZIE, furnizat de Casa Memu & Comp., calea Victoriei.

CALIMARA DE CRISTAL cu piedestala de marmură neagră cu etajera de bronz.

CALIMARA DE CRISTAL cu postamentul de lemn de stejar.

CUTIE ELEGANTĂ PENTRU TOALETA cu oglindă.

ETAJERA DE STEJAR pentru scrisori furnizate dela librăria A. A. Stănculescu, Bulevardul Elisabeta No. 8 (Palatul Eforiei).

UN COSTUM DE HAINE (saco) după măsură și alegerea stofei, care se va confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grünberg, str. Academiei No. 25.

PATRU SPLENDEDE CEASORNICE DE AUR, 14 carate.

ȘEASE CEASORNICE DE ARGINT special comandate pentru abonații noștri.

25 CASETE-FLORA, conținând săpun, pudră și cremă „Flora”.

20 PLACHETE DE METAL cu efigia Regelui și Reginei.

MMMM Editura Ziarului „Universul” tipărite anume pentru abonații. MMMMM

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru concursarea la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare.—Administrația „Universului” nu întrebunțează incasatori. Plata abonamentelor se face direct la casa administrației ziarului, prin mandat postal sau în persoană.